

FORBEREDT PÅ

T E R R

Hvordan står Danmark rustet, hvis vi rammes af terrorhandlinger som dem, vi for nylig har set internationale eksempler på.

Svaret er nedslående, som det fremgår af psykolog Keld Molins bog om det højaktuelle emne.

Bomber i Londons undergrund, bomber i Madrid, bomber på Bali og i Ægypten, gidselsdramaer i Moskva og Beslan, World Trade Center, giftangreb i Tokyos undergrund, miltbrandbakterier – hvad bliver det næste, og hvornår rammes vi i Danmark? Det er spørgsmål, som de fleste af os har tænkt, og som ingen af os har svarene på.

Hvordan skal man forholde sig som psykolog til terrortruslen den dag, den bliver virkelighed i Danmark? En dansk psykolog, Keld Molin, har skrevet en meget gennemarbejdet og tankevækkende bog om "Terrorangrebets psykologi", der analyserer de mange former for terrorkrigsførelse, gennemgår de officielle beredskabsplaner og redegør for de psykologiske følgevirkninger, og hvordan disse kan forebygges og reduceres.

Det er vigtigt som udgangspunkt at forstå, hvad der er formålet med terror. Terror skal destabilisere et samfund, skabe angst og usikkerhed og få indbyggere til at tabe tilliden til myndigheder og autoriteter. Med det formål kan mange metoder bruges: p.t. forbinder vi primært terror med simple bomber, men for den kreative terrorist er der en lang række andre muligheder: drikkevandsforurening, giftgasser, sygdomsbakterier, beskidte bomber, der indeholder radioaktivt stof osv. Hver af disse metoder har specifikke somatiske følgevirkninger, som kræver meget forskellige lægelige indsatser, og som udsætter hjælpepersonalet for forskellige typer af livsfare.



OR?

BOGDATA

Keld Molin: "Terrorangrebets psykologi – Psykologiske konsekvenser og beredskab ved terror med masseødelæggelsesvåben". København: Frydenlund, 2004. 199 sider. 249 kr.

En vigtig og dokumenteret erfaring i denne sammenhæng er, at antallet af bekymrede, som søger lægehjælp, er meget stort i forhold til antallet af reelt syge, hvad der udløser et voldsomt pres på sundhedssystemet. I de sjældne tilfælde, hvor man er forberedt på biologisk krigsførelse, som da Israel blev beskudt med SCUD-missiler, har man set et vist antal dødsfald i forbindelse med forebyggelse (kvalt i gasmasker o.l.).

Da det er umuligt at vide, hvordan det næste terrorangreb bliver, er det nødvendigt at have et noget omfattende viden om de forskellige metoder til at slå mange mennesker ihjel, typisk civile, fordi myndigheder og militær er godt beskyttede, og fordi det primære formål som nævnt er at skabe angst i befolkningen.

Forberedt?

Men har regeringen ikke gennemført en "terrorpakke" og på denne måde forberedt sig på, at forhindre terror i Danmark og hjælpe os effektivt, hvis det skulle forekomme? Når vi fx skal ud at flyve, møder vi et synligt udtryk for terrorforebyggelse gennem sikkerhedsprocedurerne.

Forfatteren, der er sektionschef i Beredskabsstyrelsen, gennemgår de officielle planer, og det er ikke opmuntrende læsning. Der er minimal koordinering; hver sektor er ansvarlig for sit område; amterne har deres kriseberedskaber, som med undtagelse af hovedstadsområdet

har minimal erfaring og mestendels er skrivebordsplaner, som ikke kan løfte en større opgave. Værst er det måske, at myndighedernes engagement i de afholdte øvelser har været meget lav. "Failing to plan, is planning to fail" synes at være det nedslående motto for vores fælles skæbne, hvis terroren rammer Danmark.

Et centralt punkt er myndighedernes kommunikation med borgerne. På grund af den manglende koordinering vil vi sandsynligvis drukne i modstridende oplysninger med kaos, uoverskuelighed og unødvendig farefyldte handlinger til følge. Staten har et rådgivende presseberedskabsudvalg, men det har ikke holdt møde de sidste ti år!!

I sin analyse af informationsforpligtelsen og de udenlandske erfaringer med folks adfærd ved terrorangreb og ved katastrofer når forfatteren frem til en meget vigtig pointe: information skal ikke gives autoritært (Gør dit og lad vær med dat!), men specifikt og konkret, således at oplysninger vurderes og begrundes. Dette muliggør, at de berørte og befolkningen (der alligevel under alle omstændigheder foretager sig noget) kan handle mere rationelt og vide, hvad der decideret er farligt i den foreliggende situation.

Hvor den officielle tankegang i dag er, at vi skal bruge det psykiatriske beredskab, der har begrænset erfaring med psykologisk krisestøtte, er bogens forslag, at vi fremover bruger en oply-

sende strategi, der bygger på at støtte befolkningen i på egen hånd og i fællesskab at håndtere terrorangreb. Det kræver en ny form for tænkning og nye initiativer, som der findes eksempler på fra USA og England. Denne strategi erstatter selvfølgelig ikke en lang række specifikke psykologfaglige indsatser, som bør indlejres i en effektiv infrastruktur. Forfatteren giver sit bud på, hvilke ti områder der bør varetages.

Pligtlæsning

De psykologiske eftervirkninger er i dag velkendte og beskrives med baggrund i udenlandske undersøgelser i form af PTSD, angst og frygt. Behandlingsmæssigt vil arbejdet for psykologer ligne det, der i dag foregår på individ- og gruppeplan efter katastrofer.

Nyt er nok den proaktive rolle, som medier, hotlines og myndigheders optræden tildeles, hvis en hel befolkning skal have hjælp til at forholde sig til måske ikke fuldt ud erkendte farer, hvis længe-revarende konsekvenser og eventuelle afslutning ej heller kan oplyses.

Bogen er utroligt velskrevet og sprogligt veloplagt; den er trods sit emne en fornøjelse at læse. Den burde være pligtlæsning for alle myndigheds personer, som har ansvar for andre – fra statsministeren til folkeskolelæreren – og for alle de psykologer, som kan blive indblandet i krisearbejde, hvis et terrorangreb rammer Danmark.

Ask Elklit